

Бичкн сургъульчнрин седкл

медлгнә хаалгъ

Мана багшинрин көдлмшт келгднә: Сургъуль даслгн болн сургъмджин керг—негн, —гидж. сургъуль дасхсн хбөн сургъмджин көдлмш хамдан келднә гидж кесгн медцхәнә.

Эн чик медлгн биш. Сургъмдж даслгнә төр эврән амрар иршго. Сургъуль-эрдм дасхлгн, заалгн оньгдан төр. Бичкдүдиг сургъмджта кенә гисн, теднә толгъадан, седклдән ю сандгивь меднә гисн—икл джаньгърта төр болдг.

Багшин негдгч кергн—бичкдүдин дотрнь орсн әдл меддж, кенләнь ягъдж, ямаран көдлмш кехән медх кергтә.

Багш сургъульчнр хойрин хоорндк көдлмш легд дашката, зовлнъгта. Зөвәр көдлдж йовсн багшинрин бийснъ эн төрәр эндү гаргъдг мбн, тегәд багш өдрәс өдртән хәләврин, сургъмджин көдлмшән сулдгъх керг уга.

Турүн өдрәс авн сургъульчнрт дарагивнъ олдж, баах-баахнар ягъдж бийән уурмүд дундан бәрх, медәтә улст ягъдж хәрү өгх, ямаран кевәр школин зурагъар бәәхиг медүлх кергтә, әдниг эс медүлдж, дасгъхла, сургъуль даслгн сәәнәр йовдж өгшго. Негдгч класст орджах сургъульчнрт негл ухан-сургъуль болн школ—гидж медүлхмн.

Школд ирсн шин багъчуд дунд хаджгър шинджтә, көндрәд, өбрнъ суусн сургъульчин тетрадъ хәләгъад, багшин хәләцәс хальтрхар седәд, хәрү эргәд, куунә бекәс бичәд бәәдг йовдл Гарна.

Негдгч классин урокт орад, ним йовдл үзв: Алексей гидг сургъульч эврәннъ бекәр бичхш, ардан суусн куунә бекәс бичв. Багшнъ оньгтан авхш. Эн буру кемәц. Минигъәр болхла: „Алексей бичә эргәд бә, эврәннъ бекәр бич“, — гидж заахмн. Болв Алексеин келх үг белн: „мини бект цаасн ордж одв“—гих, тиигхләнь—багш бекинъ хәләгъад, лавта цаасн эс орсинъ медүлх кергтә. Алексей тоогъан келж чадлго, ардан хәләгъад бичдәх төр, тегәд экләд худл келдг даслгн—ним йовдлгн цагланъ уга кех кергтә.

Бичкдуд: „Би эврән“—гидг нег чинртә болн авйааста. Эн чинр сургъульчнрин багшд нбкд болх йоста. Даньгин соньсгддж: „Би эврән“—гигъад з өргтәгъәр келдг седклиг багш олзлх зөвтә. Эврән бич, тоогъан ке, тегәд аш-сүүлднъ эврән кедгиг дас-

хад, олн уурмүдәсн улддгән уурад, бийиннъ чинрән медсн сургъульчнрин ухан-седклнъ, булгас гарчах усншнъ эс болхий? Тегәд сургъульч бийнъ уурмүдләри әдл болад хаалгнъ сонрлад оддг.

Бичкдүд дунд зәрмдән тетрадъ, карандаш геедрдж олна. Зәрм багшнр эвго хаджгър йовдл гаргъна. Авсн сургъульчиг келәд, уурлад, экэцкднъ зәнъгләд, ик төр кецхәнә. Ингдж келгн сургъмджин көдлмш биш, хәрнъ сургъульчиг уурмүдәснъ, школаснъ салгъад, сән хаалгъар йовулшго төр. Улгүрнъ: Нег сургъульчин юм зурдг карандаш геедрдж. Багшт сургъульч келхнъ лавта. Багш эн төриг хагълхин төлә тоолх, ухалх кергтә.

—Не, карандаш олдх, ода хәр, маньгъдур уурмүдчнъ өгх,—гигъад келсн нег төр. Класст цугтан бәәсн цагт багш келх йоста:

—Өцкдүр мана нег сургъульчин карандаш геедрдж олдж, медлго, эс-гидж сурхдан эмәгъад, карандаш сәәхн болхла авчксн болхт, хәрнъ би авсн куунд уурлшгов, эвтә цагланъ мини стол деер оркчктн.

Карандаш авсн сургъульчин бәәдл багшд медгдджәнә, болв медсн бәәдл төрүц гаргъхмн биш. Эн йовдл куулго бәәгъадчн бәәх. Тигхлә, дарук өдртнъ невчк чаньгъар куундх кергтә. „Не, мана класст му нерн бун гиджәнә: хулха, худл кедг гигъад цуг багшнр медх, тадна эк-эцктн медх, „теднә тер“ гидг сургъульч авч гихлә, алдр му нерн, лавта тер хулхач гигъад даньгин келх биший, хәрнъ маньгъдур сүл өдр, тагчгар авч ирәд оркчктн“—гигъад сургъульчнриг йовулад, карандаш хулхалдж авсн көвүг наадкстнъ медүллго, чи даалгъван ке, би чамд нбкд болнав—гигъад куундвр кех кергтә.

Чи карандаш авч ир. Эн тускар цугтан медхлә, хулхач—сургъульч гих. Чи кен авсинъ медлг болхч, тер авсн сургъульчд, кел хәрү өгг“—гидж куундхмн.

Уул гаргъсн бичкн сургъульч чирәнъ улагъад, яяхан медл уга бәәсн бийнъ, илгкдж келшго учрта.

Болв дарук өдрлә карандаш олдх йоста.

Иим бәәдлтәгъәр бичкдүдлә сургъмджин көдлмш кехлә, хулха кесн көвүн даньгин багшан кундлдг, үнән келдг болдж гархнъ лавта.

БУХИН Энә.